

CAP A UN NOU ORIENT MITJÀ?

REPTES I OPORTUNITATS PER A LA PAU

Programa

Barcelona, 28-29 d'abril i 4-5 de maig de 2015

Aula Magna
Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona
Carrer Montalegre, 6 (4a planta)
Barcelona

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

Universitat de Barcelona

Dos Campus d'Excel·lència Internacional:

B:KC

Barcelona
Knowledge
Campus

HUB^C

Health Universitat
de Barcelona
Campus

CEHI

Centre d'Estudis
Històrics Internacionals

INTRODUCCIÓ

L'Orient Mitjà es troba avui en un procés accelerat de canvi. Tot i que hi perduren importants factors de continuïtat, la reconfiguració geopolítica en curs fa preveure alteracions d'enorme magnitud per als propers anys i dècades. Aquests canvis condicionaran les relacions internacionals a la Mediterrània i en l'àmbit mundial, afectant també naturalment Europa i els Estats Units.

El pes geoestratègic de la regió segueix vigent, sobretot per la continuada presència dels Estats Units, la importància geopolítica del petroli, el joc de poder entre els diversos actors regionals i el conflicte araboisraelià, que continua marcant les posicions i interessos d'uns i d'altres. Davant d'aquestes constants, cal, però, parar esment als factors de canvi que impacten la regió.

En primer lloc, l'impacte de les “primaveres àrabs”, amb balanços molt diferents al Iemen, Bahrain, Egipte, Líbia i Tunísia. Es tracta d'un factor de canvi que està alterant fortament la vida interna de molts països, fins i tots sense revoltes significatives, i, també, la geopolítica de la regió. Addicionalment, ha revifat el debat sobre els límits i virtuts de l'Islam polític quan es troba en situació de governar.

En segon lloc, l'impacte geo-econòmic i geopolític de la suficiència energètica dels Estats Units, derivada de les noves tècniques d'extracció com el *fracking*, que està provocant un canvi en la visió estratègica de la regió per a Washington, fins ara basada en la consideració de l'abastiment de petroli com un problema de seguretat nacional, en l'intervencionisme i en l'aliança amb la dinastia saudita. Els canvis en curs, encara no totalment definits, deixen major capacitat de lideratge a les potències regionals en la gestió dels conflictes derivats de les revoltes àrabs i altres focus de conflictivitat.

En tercer, la guerra civil a Síria, amb un impacte cruent i constant dins del país, en els estats limítrofs, en la regió

i en la política internacional. Aquest impacte es pot percebre en la dimensió humanitària, política, econòmica i, naturalment, també en la seguretat. Els nous conflictes violents a la regió afecten el clima polític, fins al punt que algú ha parlat de “guerra freda” regional, i de forma general, aguditzen la permanent instrumentalització de les identitats ètniques i religioses, exacerbant la ja existent crisi entre sunnites i xiïtes amb importants alteracions a les aliances tradicionals dins de cadascun dels “blocs”.

Finalment, cal considerar la nova dimensió de la lluita contra les conductes terroristes que es reclamen, com a factor legitimador, de determinades concepcions de l'islamisme, i molt en particular l'impacte de l'aparició d'un actor emergent com Estat Islàmic, amb una agenda de control polític i territorial regional i extraregional. A més, cal tenir present dos factors addicionals. Per un cantó, l'impacte de la retirada dels EEUU i de l'OTAN de l'Afganistan i la creixent inestabilitat al Pakistan. I, per altre, la nova fase del terrorisme europeu que reivindicava l'islamisme, protagonitzat per persones de formació i nacionalitat europea des del seu naixement, conversos o radicalitzats, que, sovint, es vinculen a estades com a combatents a la regió de l'Orient Mitjà.

Aquestes jornades pretenen acostar-nos a l'anàlisi global de la situació a l'Orient Mitjà, des de l'anàlisi de conflictes i construcció de la pau, propi de l'ICIP i l'aproximació historiogràfica del CEHI. Obren, a més, una línia nova de treball de l'ICIP emmarcada en el programa “Construcció de la pau, seguretat humana i transformació de conflictes”.

Es tracta d'una aproximació als grans factors de canvi que viu la regió amb una visió que va més enllà dels països i dels conflictes concrets i que combina mirades analítiques i acadèmiques, amb la dels comunicadors i amb la de professionals i experts de l'àmbit de l'anàlisi dels conflictes i l'acció humanitària.

PROGRAMA

DIMARTS 28 D'ABRIL

17 h

Inscripcions i repartiment del material

17:15 h

Benvinguda i presentació

17:30 h

Introducció:

Aproximació al nou marc internacional i geopolític: factors de canvi i de continuïtat

■ **Rafael Grasa**, president de l'ICIP.

18 h

Conferència inaugural:

La reconfiguració geopolítica de l'Orient Mitjà

■ **Georges Corm**, Université Saint-Joseph, Institut de sciences politiques (Beirut).

19 h

Debat: *fila zero i públic*

DIMECRES 29 D'ABRIL

17 h

L'evolució de l'islamisme radical i el seu impacte a l'Orient Mitjà

■ **Antoni Segura i Mas**, director del CEHI-UB.

17:30 h

L'aparició d'Estat Islàmic (Daesh) i el seu impacte regional i internacional

■ **Jean-Pierre Filiu**, Université Science Po (París).

18:30 h

Debat: *fila zero i públic*

DILLUNS 4 DE MAIG

16 h

L'evolució del conflicte siria: factors i actors en joc

■ **Lurdes Vidal**, responsable de l'Àrea de Món Àrab i Mediterrani del IEMED.

17 h

El conflicte a l'Iraq: dinàmiques internes i efectes dels canvis regionals

■ **Gema Martín Muñoz**, Universidad Autónoma de Madrid.

18 h · Pausa

18:15 h

Taula Rodona

Canvis socials a l'Orient Mitjà derivats de les revoltes internes

■ **Albert Garrido**, periodista de El Periódico.

■ **Magali Thill**, Gender Working Group of Euro-Mediterranean Human Rights Network (EMHRN).

■ **Isaías Barreñada**, Universidad Complutense de Madrid. Modera: **Òscar Monterde**, CEHI-UB.

20 h

Activitat complementària

'La Revolta Silenciosa'

Projecció del documental i diàleg amb el seu director

David Mesequer

DIMARTS 5 DE MAIG

16 h

Taula Rodona

La visió des dels mitjans de comunicació de l'evolució del conflicte a Síria i a l'Iraq

■ **Yolanda Álvarez**, corresponsal de TVE a Jerusalem.

■ **Pedro Rojo**, president de la fundació Al-Fanar.

■ **Joan Roura**, sotscaop d'internacionals de TVC.

Modera: **Cristina Mas**, periodista del diari Ara.

17:30 h

'Ciudad sin sueño'

Projecció del documental d'Alfonso Moral.

18 h · Pausa

18:15 h

Taula Rodona

Conseqüències humanitàries: violacions dels drets humans i la greu situació dels refugiats i sol·licitants d'asil

■ **Francesca Friz-Prguda**, representant de l'ACNUR a Espanya.

■ **Teresa Sancristóval**, coordinadora del programa d'emergències de MSF.

■ **Jesús A. Núñez Villaverde**, Codirector del Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH).

Modera: **Carme Roure**, CEHI-UB.

20 h

Cloenda

■ **Rafael Grasa**

■ **Antoni Segura**

Directors del seminari

Rafael Grasa i Antoni Segura

Coordinador

Òscar Monterde

Organitza

Institut Català Internacional per la Pau
Centre d'Estudis Històrics Internacionals - Universitat de Barcelona

Lloc de celebració

Aula Magna, Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona.
C. Montalegre, 6 (4a planta). 08001 Barcelona

Servei de traducció

Hi haurà servei de traducció el dimarts 28 d'abril.
La ponències de la resta de dies seran en català o castellà.

Inscripció

L'assistència és gratuïta prèvia inscripció a activitats.icip@gencat.cat o al telèfon 93 554 42 86.

Crèdits de lliure elecció

Per als estudiants de la Universitat de Barcelona es reconeix
1 crèdit de lliure elecció (assistència + aprofitament) prèvia inscripció a cehi@ub.edu

Més informació

www.icip.cat

**INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL**

PER LA PAU

 Universitat de Barcelona

Dos Campus d'Excel·lència Internacional:

B:KC Barcelona Knowledge Campus Health Universitat de Barcelona Campus

 CEHI
Centre d'Estudis
Històrics Internacionals